

Länsstyrelsen
Norrbotten

YTTRANDE

1 (3)

Datum
2021-04-06

Diarienummer
851-17366-2020

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

**Yttrande över KLIVA:s betänkande ”Samverkande krafter”
– för stärkt kvalitet och likvärdighet inom Komvux för elever med
svenska som andraspråk. SOU 2020:66
(Ref.U2020/06271)**

Länsstyrelsen i Norrbottens län har som remissinstans fått möjlighet att yttra sig över KLIVA:s betänkande ”Samverkande krafter” - för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk.

Sammanfattning

KLIVA-utredningen redovisar i detta betänkande uppdraget att utreda behovet av förändringar när det gäller kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och sfi i kombination med annan utbildning inom kommunal vuxenutbildning. I uppdraget har ingått att analysera förutsättningarna för att sfi-elever ska kunna erbjudas en utbildning av god kvalitet som motsvarar elevernas behov och förutsättningar samt att förbättra genomströmningen inom sfi och underlätta övergången till och kombinationer med annan utbildning. Häri ingår även att föreslå hur kompetensen ifråga om vuxnas andraspråksutveckling och lärande kan öka hos alla lärarkategorier inom kommunal vuxenutbildning. Utredningen har även haft i uppdrag att föreslå hur huvudmännens styrning och ledning kan förbättras inom sfi och sfi i kombination med annan utbildning och föreslå hur huvudmännens ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet inom sfi kan förtydligas. Utredningen ska även föreslå hur arbetet kan utvecklas och följas upp när det gäller såväl utbildning i egen regi som utbildning som utförs på entreprenad.

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen i Norrbotten delar utredningens uppfattning om att det behövs en stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk. Vi instämmer i stort med förslagen i utredningen men vill tillägga följande:

6.3.1 – en KSA-funktion ska inrättas

Vi ser positivt på att stärka och intensifiera arbetet inom sfi genom att inrätta en funktion med kommunalt språkansvar, KSA. Positivt med förslaget är insatser om att verka för och motivera nyanlända och utrikes födda att fullfölja sina Sfi studier. Även den obligatorisk kartläggning av elevens litteracitet ger förutsättningar för rätt nivåplacering i Sfi och att den individuella studieplanen ska innehålla en progressionsplanering bör leda till en mer ändamålsenlig studiegång för individerna.

En KSA-funktion i varje kommun som ska erbjuda det som utredningen föreslår kan bli en utmaning för vissa mindre kommuner att klara av. För att alla kommuner ska klara av ett sådant åtagande måste det finnas möjligheter till samverkan över kommungränser för att hitta samordningsvinster som kommer målgruppen till del.

Förslaget om att KSA ska följa upp avbrott i Sfi är positivt då anledningen till avbrott kan tyda på att individen behöver mera stöd för att kunna fullfölja sin utbildning och detta kan uppmärksammas vid en uppföljning.

Vi ser även att samverkan mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen bör förstärkas inom arbetet med matchning av utbud och efterfrågan av utbildningar generellt och behov av utbildningsinsatser. Denna samverkan skulle kunna bidra till att möta upp kompetensförsörjningsutmaningar och det regionala utvecklings- och tillväxtarbetet.

Om förslaget att inrätta en KSA-funktion blir verklighet bör även Arbetsförmedlingen tilldelas ett uppdrag om att samverka med denna funktion på lokal nivå.

6. 5 – tidsbegränsad rätt till sfi

Att tidsbegränsa individers rätt till Sfi är en skarp åtgärd precis som utredningen skriver. En fyraårig tidsgräns för rätten till att delta i Sfi förutsätter att kommunerna arbetar aktivt med att motivera eleverna att fullfölja utbildningen på utsatt tid och att utbildningen är av så pass hög kvalitet att eleverna får rätt förutsättningar att klara utbildningens alla kurser upp till D-nivå inom utsatt tid.

Genom denna tidsbegränsningen kommer det att ställa höga krav på individens eget ansvar. Dock behöver individen stöd för att skapa förutsättningar att fullfölja utbildningen av utbildningssamordnare och övriga involverade aktörer, vilket kan motivera individen att fullfölja sin utbildning. Samverkan mellan offentliga aktörer inom den individuella planeringen för individen bör lyftas mer.

Beaktande bör tas till individer med kort studiebakgrund, för dessa kan fyra år verka som en kort tid att tillgodogöra sig alla Sfi kurser. En hög andel av denna målgrupp kan innebära utmaningar för kommunerna att kunna individ- eller gruppanpassa utbildningen. Länsstyrelsen saknar en djupare konsekvensbeskrivning av hur denna målgrupp påverkas av tidsbegränsningen.

Vi saknar en konsekvensbeskrivning av hur individens motivation till studier skulle kunna påverkas negativt av det försörjningskrav som ställs på vissa nyanlända för att få permanent uppehållstillstånd.

Vi saknar även en tydligare beskrivning av när kommuner kan göra eller bör göra undantag från tidsgränsen på fyra år för individen.

10.7.1 – Meningsfulla och framåsyftande aktiviteter för kortutbildade utanför reguljär arbetsmarknad och reguljär utbildning

Länsstyrelsen instämmer i utredningens bedömning att det bör finnas reguljär verksamhet som möter kortutbildade som inte kan etablera sig på arbetsmarknaden eller skrivits ut från reguljär utbildning. Vi delar utredningens uppfattningen om att det bör finnas aktiviteter som stödjer framför allt äldre kortutbildade kvinnor och mäns etablering i samhället. Vi ställer oss positiva till förslaget om att myndigheten ska få ett uppföljningsuppdrag inom detta område. Vi kan dock se att den beskrivna målgruppen kan ses som en utvidgning av de målgrupper som länsstyrelserna har idag enligt nuvarande förordning (2016:1363) om länsstyrelsernas uppdrag avseende insatser för asylsökande och vissa nyanlända. Om det handlar om en utvidgad målgrupp för myndighetens integrationsarbete behöver detta förtydligas.

Länsstyrelserna fick år 2021 ett nytt uppföljningsuppdrag (Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende länsstyrelserna, uppdrag 29). Det uppdraget ligger nära utredningens förslag och omfattar målgruppen utrikes födda kvinnor som står långt från arbetsmarknad och utbildning vilket är en bredare målgrupp än nyanlända kvinnor som enligt förordning normalt ligger inom Länsstyrelsens ansvarsområde. Om länsstyrelserna ska få ytterligare ett nytt uppdrag bör dessa uppdrag samordnas.

Länsstyrelsen saknar en analys i utredningen av kostnadstäckning för myndigheten för det föreslagna uppdraget.

Förslag om uppföljningsuppdrag till andra aktörer välkomnas då vi ser att ett samarbete krävs av många olika aktörer för att få en helhetsbild som ger ett mervärde för målgruppen. Arbetsförmedlingen som är en mycket viktig aktör i detta samarbete organiserar om och stänger ner i flertalet kommuner vilket kan försvåra ett nära samarbete mellan olika aktörer vilket är olyckligt för målgruppen. För att kommuner och andra aktörer ska kunna planera och skapa rätt utbildningar och insatser för målgruppen behövs mer statistik och information om målgruppen kring tidigare studiebakgrund och arbetslivserfarenhet vilket Arbetsförmedlingen som en viktig aktör kan bistå med.

I ärendet har landshövding Lotta Finstorp varit beslutande och integrationssamordnare Torsten Fors föredragande.